

MAURRAS, Charles, letterkundige, politiek journalist (Martigues 20 april 1868 - St.-Symphorien bij Tours 16 november 1952).

Maurras was een succesvol scheppend auteur, essayist en politiek journalist, leider van de Action Française (z. aldaar), een nationalistische beweging die in Frankrijk tijdens de Derde Republiek de Franse monarchistische traditie nieuw leven inblies en een nieuwe inhoud gaf. Hij bouwde een grote politieke synthese op waarin het hele negentiende-eeuwse anti-revolutionaire traditionalistische denken werd opgenomen en op positivistische basis tot een geheel werd gevormd, dat tot de eigen tijd sprak. Zijn „radicaal” verzet tegen de hele democratische gedachtenwereld oefende in het interbellum een diepgaande invloed uit die veel verder reikte

dan de grenzen van zijn eigen Action Française. Tot in het midden der jaren twintig was een aanzienlijk deel van de Franse katholieke elite strijdbaar in de Action Française of sympathiseerde ermee. Ook in het buitenland had Maurras een groeiend succes, niet het minst in België bij de Franstalige katholieke burgerij, waar de kiemen reeds aanwezig waren van de Révolution à Droite-beweging uit de jaren dertig. In 1926 werden te Rome echter vijf belangrijke werken van Maurras op de index geplaatst, evenals de krant *L'Action Française*, die Maurras samen met Léon Daudet van 1908 af leidde. Dit betekende een harde klap voor de directe uitstraling van Maurras' ideeën in de katholieke wereld, vooral ook in België. Zijn verkiezing tot lid van de Académie Française in 1938 was een van zijn laatste grote publieke successen. Ondanks zijn zeer diepe en oude haat tegen Duitsland verdedigde hij tijdens de oorlog het regime en de persoon van maarschalk Pétain. In 1945 werd hij veroordeeld tot levenslange opsluiting. Het maurrassiaanse ideeëngoed is in het naoorlogse Frankrijk nooit helemaal verdwenen. Verschillende periodieken houden nog steeds een nostalgieke herinnering aan Maurras levendig. Ook in Brussel bestaat nu nog de vereniging *Les Amis Belges de Charles Maurras*.

In de Franse universitaire centra echter groeit, uit reactie op de gauchistische explosie sinds mei 1968, een op de toekomst gerichte belangstelling voor Maurras. Onder andere in NAF (*Nouvelle Action Française. Hebdomadaire*, 1971) wil een kleine groep jonge Franse intellectuelen het maurrassisme in verband met de huidige tijd herdenken om het te hanteren als alternatief voor de evolutie naar links. Maurras is ook aanwezig in de beweging die Maurice Duverger *Le Contre-Mai* noemt.

LITERATUUR: *L'Action Française* (dagblad, 1908-'44); - J. Maritain, *Ch. Maurras et le devoir des catholiques* (1926); - *Dictionnaire politique et critique*, onder leiding van P. Chardon, 5 dln. (1932-'34); - H. Massis, *Ch. Maurras et notre temps* (1951, 1954, tweede uitgave); - R. Joseph en J. Forges, *La Biblio-iconographie générale de Ch. Maurras*, 2 dln. (1953); - E. Weber, *Action Française* (1962; Franse vertaling 1964); - E. Nolte, *Der Faschismus in seiner Epoche* (1963); - V. Nguyen, *Situation des études Maurrassiennes*, in *Revue d'histoire moderne et contemporaine*, XVIII (1971, p. 503-508); - C. Capitan-Peter, *Ch. Maurras et l'idéologie de l'Action Française* (1972); - E. Defoort, *Een Belgisch reactionair catholicisme. Maurras en de Action Française binnen het Belgisch Franstalige catholicisme* (diss. Leuven, 1975).

ERIC DEFOORT